

منابع رشد تولید صنایع ایران در سطوح مختلف تکنولوژی

مطالعه موردی صنایع ایران با کدهای چهار رقمی ISIC

محمدحسن فطرس^۱، محمدرضا دهقانپور^۲، بابک ده‌موبد^۳*
دانشیار دانشگاه بوعلی سینا همدان، *fotros@basu.ac.ir*
مؤسسه آموزش عالی جواد یزد، *m.r.dehghanpur@gmail.com*
عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی یزد، *b.dehmoobed@gmail.com*

چکیده

برای حضور در صحنه رقابت جهانی نه تنها رشد تولید صنعت، بلکه رشد تولید صنایع با فناوری برتر از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به سطح تکنولوژی، صنایع به چهار دسته صنایع با فناوری برتر، فناوری متوسط، فناوری ساده و منبع‌گرا تقسیم می‌شوند. لذا شناسایی منابع رشد در گروه‌های مختلف صنعتی می‌تواند نقش بسزایی را در رسیدن به رشد و توسعه صنعتی و همچنین بقا در صحنه رقابت جهانی داشته باشد. بر این اساس، این مطالعه در نظر دارد با استفاده از روش پانل دیتا و تلفیق داده‌های صنایع ایران در سطح کدهای ۴ رقمی ISIC طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹ به بررسی منابع رشد تولید (از قبیل نیروی کار ماهر و ساده، سرمایه فیزیکی، بهره‌وری کل عوامل تولید، صادرات و واردات) در بخش‌های مذکور بپردازد. در این مطالعه به منظور طبقه‌بندی صنایع به سطوح مختلف تکنولوژی از معیار Lall استفاده می‌شود. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد کشتش تولیدی نیروی کار ماهر در صنایع با فناوری برتر نسبت به سایر گروه‌ها بیشتر است و هرچه به سمت صنایع با فناوری پایین و منبع‌گرا پیش برویم، از کشتش تولیدی آن کاسته می‌شود. در مورد نیروی کار ساده، عکس فرآیند فوق صادق است. بهره‌وری در میان سایر عوامل، بیشترین تأثیر را بر روی رشد تولید صنایع در هر چهار گروه مورد بررسی دارد. صادرات در حالی که بر روی صنایع با فناوری برتر تأثیر منفی دارد، واردات این صنایع به دلیل تکنولوژی نهفته در آن باعث افزایش تولید در این گروه می‌شود. این تأثیر در سایر گروه‌های مورد بررسی و با توجه به ماهیت هریک از این گروه‌ها متفاوت است. بر اساس یافته‌های این مطالعه، برای رشد تولید صنعت تنها نمی‌توان به یک سیاست کلی اکتفا نمود، بلکه برای هر گروه از صنایع و هر سطح از تکنولوژی سیاست‌های خاص آن گروه می‌تواند تأثیرگذار باشد.

واژه‌های کلیدی: رشد تولید، فناوری برتر، عوامل تولید، کیفیت عوامل تولید

۱- مقدمه

۱- دانشیار اقتصاد و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا همدان

۲- کارشناس ارشد اقتصاد، مدرس مؤسسه آموزش عالی جواد یزد

۳ و * - کارشناس ارشد مدیریت و عضو هیأت علمی گروه مدیریت و حسابداری جهاد دانشگاهی یزد (نویسنده مسئول مکاتبات)